

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2010
YEARBOOK**

ГОДИНА 1

VOLUME I

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Виолета Димова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Борис Крстев
Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Виолета Николовска
М-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Editorial board

Prof. Saša Mitrev, Ph.D
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Boris Krstev, Ph.D.
Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Violeta Nikolovska, Ph.D.
Ranko Mladenoski, M.A.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Душко Алексовски
Доц. д-р Марија Леонтиќ
М-р Нина Даскаловска
М-р Дијана Никодиновска

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Dusko Aleksovski, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Nina Daskalovska, M.A.
Dijana Nikodinovska, M.A.

Главен уредник

М-р Ранко Младеноски

Managing editor

Ranko Mladenoski, M.A.

Одговорен уредник

Доц. д-р Толе Белчев

Editor in chief

Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Marija Kukubajska, M.A.
(English)

Техничко уредување

Славе Димитров

Technical editor

Slave Dimitrov

Печати

Печатница „2-ри Август“ - Штип
Тираж - 300 примероци

Printing

„Vtori Avgust“ - Štip
Printing No 300

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Štip
Faculty of philology
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА
CONTENT

ПРЕДГОВОР

проф. д-р Виолета Димова, декан на Филолошки факултет - Штип

FOREWORD

Dean, Prof. Violeta Dimova, Ph.D. Faculty of Philology - Stip 7

д-р Билјана Ивановска

ПРЕДИЗВИЦИТЕ И ДИЛЕМИТЕ СО КОИ СЕ СООЧУВААТ
ПРОФЕСОРИТЕ ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК ВО СВОЈАТА КАРИЕРА

Biljana Ivanovska, Ph.D.

CHALLENGES AND DILEMMAS THAT GERMAN TEACHERS

FACE IN THEIR CAREER..... 9

м-р Нина Даскаловска

ЛИТЕРАТУРАТА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК

Nina Daskalovska, M.A.

LITERATURE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING 15

м-р Крсте Илиев

ПРЕДИЗВИЦИ ВО НАСТАВАТА ВО 21 ВЕК

Krste Iliev, M.A.

TEACHING CHALLENGES IN THE 21ST CENTURY 23

Јане Јованов, м-р Снежана Кирова

ОБЕДИНУВАЊЕ НА ИНФОРМАТИЧКИТЕ ТЕХНОЛОГИИ СО
ИЗУЧУВАЊЕТО НА ЈАЗИЦИТЕ

Jane Jovanov, Snezana Kirova, M.A.

UNITING INFORMATION TECHNOLOGIES WITH STUDYING

LANGUAGES 29

Елена Тупаревска

ИГРИТЕ, АУДИО И ВИДЕО МАТЕРИЈАЛОТ ВО НАСТАВАТА

Elena Tuparevska

GAMES, AUDIO AND VIDEO MATERIAL IN THE CLASSROOM..... 37

д-р Снежана Јованова–Митковска

ЗОШТО НИ Е ВАЖНО И ЗНАЧАЈНО ИЗГОТВУВАЊЕТО НА
ПРОЕКТИ ЗА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА?

Snezana Jovanova-Mitkovska, Ph.D.

WHY IS IMPORTANT TO US AND IMPORTANT PROJECTS

FOR THE PREPARATION OF RESEARCH WORK? 45

д-р Јованка Денкова

ПЛЕТЕНКА ОД ФАНТАСТИЧНИ И РЕАЛИСТИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ

Jovanka Denkova, Ph.D.

BRAID OF FANTASTIC AND REALISTIC ELEMENTS 55

д-р Махмут Челик ИНСПИРАТИВНОТО И ЛАЖНОТО ВО РАСКАЗИТЕ ЗА ДЕЦА НА ПРВАТА ПОВОЕНА ГЕНЕРАЦИЈА ТУРСКИ ПИСАТЕЛИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Mahmut Chelik, Ph.D. THE INSPIRATIONAL AND DECEPTIVE POINT IN THE STORIES CHILDREN FOR OF THE FIRST POSTWAR GENERATION OF TURKISH WRITERS IN REPUBLIC OF MACEDONIA.....	65
м-р Ева Велинова ЗА ПРОБЛЕМОТ НА ПРАВОТО КАЈ ФРАНЦ КАФКА Eva Velinova, M.A. THE PROBLEM OF THE LAW IN THE WORK OF FRANZ KAFKA	73
Наташа Сараfoва ФЕНОМЕНОТ ХАРИ ПОТЕР (културолошки аспекти) Natasha Sarafova THE PHENOMENON OF HARRY POTTER (cultural aspect).....	81
м-р Ранко Младеноски СЕМАНТИЧКА ДЕЗИНТЕГРАЦИЈА НА ЛИКОТ Ranko Mladenoski, M.A. SEMANTIC DISINTEGRATION OF THE CHARACTER.....	89
м-р Дијана Никодиновска ПОСЛОВИЦИ – МЕЃУ ЛИНГВИСТИКАТА И ФОЛКЛОРИСТИКАТА Dijana Nikodinovska, M.A. PROVERBS – BETWEEN LINGUISTICS AND FOLKLORE.....	99
д-р Марија Леонтик ТУРСКИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИТЕ ИМИЊА И ПРЕЗИМИЊА Marija Leontic, Ph.D. TURKISH ELEMENTS IN MACEDONIAN NAMES AND SURNAME.....	109
д-р Толе Белчев, Јакуп Лимани ТОПОНИМИТЕ И МИКРОТОПОНИМИТЕ ВО ЖЕЛИНО И ОКОЛИНАТА Tole Belcev, Ph.D., Jakup Limani TOPONYMS AND MICRO-TOPONYMS IN ZELINO AND THE SURROUNDING AREA.....	119
Мартина Николовска КОМУНИЦИРАМЕ МАСОВНО, НО НА КОЈ ЈАЗИК? Martina Nikolovska WE USE MASS COMMUNICATION, BUT IN WHICH LANGUAGE?	129
Весна Коцева, м-р Весна Продановска КАКО ЗБОРУВААТ МЛАДИТЕ ИТАЛИЈАНЦИ ДЕНЕС Vesna Kocева, Vesna Prodanovska, M.A. HOW DO YOUNG ITALIANS SPEAK TODAY	135

Марија Тодорова ИСПАНСКИОТ ЈАЗИК ВО СОЕДИНЕТИТЕ АМЕРИКАНСКИ ДРЖАВИ Marija Todorova SPANISH LANGUAGE IN THE UNITED STATES OF AMERICA	143
Биљана Петковска ЛИНГВИСТИЧКИ СТРУКТУРАЛИЗАМ Biljana Petkovska LINGUISTIC STRUCTURALISM	149
Костадин Голаков ЗОШТО НИ Е ПОТРЕБНА КАТЕДРА ЗА СЛОВЕНСКА ФИЛОЛОГИЈА, ОДНОСНО СЛАВИСТИКА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП? Kostadin Golakov WHY DO WE NEED A DEPARTMENT OF SLAVIC PHILOLOGY, I.E. SLAVIC STUDIES WITH THE FACULTY OF PHILOLOGY AT THE “GOCE DELCEV” UNIVERSITY IN STIP?	155
д-р Радица Никодиновска СТАТУСОТ НА ПРЕВЕДУВАЊЕТО ВО МЕТОДИТЕ ЗА НАСТАВА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Radica Nikodinovska, Ph.D. THE STATUS OF TRANSLATION IN THE TEACHING METHODS FOR FOREIGN LANGUAGES	163
м-р Драгана Коцева ТЕОРИЈА НА ПРЕВЕДУВАЊЕТО Dragana Koseva, M.A THEORY OF TRANSLATION	171
Даринка Веселинова ОСНОВНИ ПОИМИ ВО ТРАНСЛАТОЛОГИЈАТА, КУС ОСВРТ КОН ТОЛКУВАЊЕТО КАКО ДЕЈНОСТ Darinka Veselinova BASIC CONCEPTS OF TRANSLATOLOGY – SHORT INTRODUCTION INTO THE PRACTICE OF INTERPRETING	181
Јадранка Тодевска ТЕХНИКИ НА БЕЛЕЖЕЊЕ ЗА КОНСЕКУТИВНО ТОЛКУВАЊЕ Jadranka Todevska NOTE TAKING TECHNIQUE FOR CONSECUTIVE INTERPRETING	189

378.091.33-028.7

Стручен труд
Professional paper

ПРЕДИЗВИЦИ ВО НАСТАВАТА ВО 21 ВЕК

м-р Крсте Илиев*

Апстракт: Во овој труд ќе се обидам да ги наведам разликите помеѓу денешните студенти и студентите од пред дигиталната ера и зошто истите постојат. Исто така, ќе опишам како учат денешните студенти и каква методологија и содржини треба да бидат применети за да се добијат подобри резултати. На крајот ќе предложам нов начин на учење којшто го сметам како соодветен за денешните студенти.

Клучни зборови: *дигитални староседелци, дигитални дојденци, нови студенти, образовен софтвер.*

TEACHING CHALLENGES IN THE 21ST CENTURY

Krste Iliev, M.A.*

Abstract: In this paper I will try to point out the differences between today`s students and the students that belonged to the pre-digital age and why that is the case. Also I will describe how today`s students are learning and what kind of new methodology and content should be applied in order to obtain better results. Finally I will propose a new way of teaching which I think is appropriate for today`s students.

Key words: *Digital Natives; Digital Immigrants; New Students; Educational software.*

1. Вовед

Денешните ученици не се променети само за еден чекор во однос на минатото ниту, пак, го измениле само својот сленг, облека, украси на телото или стилот, како што обично се случувало помеѓу претходните генерации. Она што, всушност, се случило претставува навистина голем дисконтинуитет. Тоа понекогаш може дури да се нарече и „сингуларност“ – настан кој ги менува работите толку од корен што апсолутно нема

*Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Univ. Press.

*Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip.

можност за враќање назад. Оваа таканаречена „сингуларност“, всушност, го претставува пристигнувањето на брзата дисеминација на дигиталната технологија во последните децении на 20 век.

Денешните ученици и студенти – од градинка до факултет – се првите генерации кои растат со оваа нова технологија. Тие го минале целиот свој живот досега опколени со и користејќи компјутери, видеоигри, дигитални уреди за репродукција на музика, видеокамери, мобилни телефони и сите други играчки и алатки на дигиталната ера. Денес, просечниот студент кој дипломирал од факултет поминал помалку од 5.000 часови од својот живот во читање, меѓутоа повеќе од 10.000 часови во играње видеоигри (да не ги спомнуваме и 20.000 часови во гледање телевизија). Компјутерските игри, електронската пошта, Интернетот, мобилните телефони и инстант пораките се составни делови од нивниот живот.

Сега е јасно дека како резултат на оваа сеприсутна средина и целосниот обем на нивната интеракција со неа, денешните студенти размислуваат и ги обработуваат податоците на фундаментално различен начин од нивните претходници. Овие разлики одат многу подалеку и подлабоко отколку што најголем број од едукаторите мислат и претпоставуваат. Како што ќе видиме во наредниот дел, многу е веројатно дека мозоците на нашите студенти физички се измениле и се различни од нашите – како резултат на начинот на кој растеле. Меѓутоа, без разлика дали е ова буквално точно или не, можеме да кажеме дека нивниот начин на размислување се променил.

2. Н-генерација/ Д-генерација

Како треба да ги нарекуваме овие „нови“ студенти денес. Некои ги нарекуваат Н-генерација (како нет) или како Д-генерација (како дигитална). Меѓутоа, можеби најсоодветниот назив за нив е дигитални староседелци. Нашите студенти денес го имаат дигиталниот јазик на компјутерите, видеоигрите и Интернетот како „мајчин јазик“.

А што е со преостанатите? Сите оние коишто не се родени во дигиталниот свет и коишто во одредена подоцнежна фаза се фасцинирале и усвоиле многу или најголем дел од аспектите на новата технологија, можат да се наречат дигитални дојденци.

Важноста на оваа разлика е во следново: како што учат дигиталните дојденци – како и сите дојденци, некои подобро од другите – да се прилагодат на својата средина, тие секогаш ќе го задржат, до одреден степен, својот „акцент“, односно, едната нога во минатото. „Акцентот на дигиталните дојденци“ може да се забележи во работи како што се пребарување на информации прво на друго место, а дури потоа на Интернет, или кога прво се чита упатството за користење на некоја програма наместо да се

претпостави дека самата програма ќе нè научи како да ја користиме. Денес постарите луѓе се „социјализирани“ на различен начин од нивните деца и сега се во процес на учење на нов јазик. А јазик што е научен подоцна во животот, како што велат научниците, оди во различен дел од мозокот.

2.1. Дигитални дојденци

Постојат стотици примероци за акцентот на дигиталните дојденци. Тука се вклучуваат печатењето на вашето електронско писмо (или пак задолжување на вашата секретарка да испечати за вас – што е уште „поизразен“ акцент); потребата да се испечати документ напишан на компјутер за да се внесат измени во него (наместо да се менува документот директно на екранот); и собирање на луѓе физички во вашата канцеларија за да им покажете некоја интересна интернет страница (наместо едноставно да им го испратите URL-то). Сигурен сум дека можете доста лесно и сами да изнајдете неколку примери.

Меѓутоа, ова не е само шега. Многу е сериозно, бидејќи најголемиот проблем со кој се соочува образованието денес е тоа што нашите инструктори кои се дигитални дојденци, кои зборуваат застарен јазик (оној од пред дигиталната ера), се борат да образуваат население кое зборува сосема различен јазик.

Ова е очигледно за дигиталните староседелци – училиштето честопати остава впечаток како да сме донеле група неразбирливи странци со многу изразен акцент да им предаваат. Тие често пати не можат да разберат што зборуваат дојденците. Што, всушност, значи „заврти“ го бројот? Во случај ова гледиште да изгледа радикално, наместо само описно, дозволете ми да подвлечам неколку работи. Дигиталните староседелци се навикнати да примаат информации навистина брзо. Тие сакаат да вршат паралелни процеси и повеќе задачи во исто време. Тие ги претпочитаат графичките прикази пред текстот. Тие повеќе сакаат случаен пристап (како хипертекст). Тие најдобро функционираат кога се во мрежа. Тие растат и напредуваат со инстант задоволство и чести награди. Тие претпочитаат игри наместо „сериозна“ работа (дали ова ви звучи познато?).

Дигиталните дојденци не веруваат дека нивните ученици можат да учат успешно додека гледаат телевизија или слушаат музика, бидејќи самите тие (дојденците) не можат. Секако дека не-тие не ја вежбале оваа вештина постојано во текот на сите нивни години на оформување. Дигиталните дојденци мислат дека учењето не може (или не треба) да биде забавно. А зошто и да мислат така – па тие не ги поминале своите години на оформување учејќи со Мапет шоу.

За несреќа на дигиталните дојденци, луѓето кои седат во нивните училници се пораснати со огромната брзина на видеоигрите и MTV (музичката

телевизија). Тие се навикнати на инстантноста на хипертекстот, симнување на музика од Интернет, телефони во нивните џебови, библиотеки во нивниот лаптоп, инстантни пораки пренесени безжично. Тие биле во мрежа речиси целиот свој живот. Тие немаат многу трпение за предавања, логика по принципот чекор по чекор и дидактичко пренесување на информации.

2.2. Стари методи/ нови методи

Наставниците кои се дигитални дојденци претпоставуваат дека учениците се исти онакви како што биле отсекогаш и дека некои методи кои биле соодветни за наставниците кога тие биле ученици се сè уште исти и за нивните ученици сега. Меѓутоа, таа претпоставка не е повеќе важечка. Денешните студенти се различни.

Значи, што треба да се случи? Дали дигиталните староседелци треба да ги научат старите методи или, пак, нивните едукатори кои се дигитални дојденци треба да ги научат новите методи? За жал, без разлика колку дојденците го сакаат тоа, не е многу веројатно дека староседелците ќе се вратат наназад. Прво, најверојатно е невозможно – нивните мозоци можеби веќе се целосно изменети. Потоа, ова е спротивно на сето она што го знаеме за културолошката миграција. Деца кои се родени во новата култура многу лесно го учат новиот јазик и силно им се противставуваат на користењето на стариот. Паметните возрасни дојденци прифаќаат дека немаат познавање за нивниот нов свет и ги користат своите деца за да помогнат при учењето и интегрирањето во тој нов свет. Не толку паметните или флексибилните дојденци го поминуваат своето време жалејќи се за тоа колку биле добри работите во „старите добри времиња“.

Значи, освен ако не сакаме да заборавиме на едуцирањето на овие дигитални староседелци сè додека тие не пораснат и самите не го сторат тоа, тогаш подобро би ни било да се соочиме со ова прашање. Притоа треба да ја преиспитаеме како методологијата така и содржините кои ги применуваме.

2.3. Содржините

Прво, нашата методологија. Денешните наставници треба да научат да комуницираат на јазикот и стилот на нивните ученици. Тоа не значи да се менува значењето на она што е важно или на вештините за добро размислување. Меѓутоа, тоа значи одење побргу, помалку чекор по чекор, повеќе паралелно, со поголема застапеност на случајниот пристап, меѓу другото.

Второ, нашите содржини. Имам впечаток дека сега има два вида на содржини: „наследени“ содржини (да го позајиме компјутерскиот поим за стари системи) и „нови“ содржини.

„Наследените“ содржини вклучуваат читање, пишување, разбирање на пишаниот збор и идеите итн. – сета наша „традиционална“ наставна програма. Таа е, секако, сè уште значајна, меѓутоа е од различна епоха. Дел од неа ќе продолжи да биде важен, но одреден дел ќе стане помалку важен.

„Новите“ содржини се во голема мера, што не е за изненадување, дигитални и технолошки. Меѓутоа, иако тука се вклучува софтвер, хардвер итн., тука се вклучува, исто така, и етика, политика, социологија, јазици и други сродни работи. Овие „нови“ содржини се исклучително интересни за денешните ученици и студенти. Меѓутоа, колку од дигиталните дојденци се подготвени да ги предаваат?

3. Заклучок

Значи, како едукатори треба да размислуваме за тоа како држиме настава како за „наследените“ така и за „новите“ содржини на јазикот на старите староседелци. Првото опфаќа обемно преведување и промена на методологијата, додека второто го опфаќа сето тоа плус нови содржини и размислувања. Всушност, не сум сигурен што е потешко – учење на нови работи или учење како да се прават старите работи на нов начин. Претпоставувам дека е ова второто.

Со други зборови треба да размислуваме, но не од нула. Адаптирањето на материјали на јазикот на дигиталните староседелци е веќе успешно направено. Јас лично сметам дека подобар начин на работа е со употреба на компјутерски апликации и образовни софтвери преку кои тие ќе учат, дури и за најсериозните содржини, затоа што дигиталниот свет е светот на кој тие му припаѓаат.

Библиографија

1. Richard Van Eck, “Digital Game-Based Learning: It’s Not Just the Digital Natives Who Are Restless,” *EDUCAUSE Review*, vol. 41, no. 2 (March/April 2006).
2. *The Learning Revolution* by Gordon Dryden and Dr. Jeannette Vos (1999) The Learning Web, CA, USA.
3. D. R. Garrison and Terry Anderson (2003), *E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice*, London: Routledge.